

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і логістики

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА:

**Шляхи забезпечення стійкого інноваційного розвитку
підприємств харчової промисловості**

Головний керівник – д.е.н., проф. Ігор САВЕНКО

**на тему: Удосконалення стійкості розвитку підприємств в умовах
економічної нестабільності**

ШИФР КРБ. МІЛ.1.689-03.24.8

Здобувачка Олександра БУШМІЧ

Керівник д.е.н., проф. Ірина СЕДІКОВА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від _____ 2023 р., протокол № _____
Завідувач кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА
(підпис)

Одеса – 2023 р.

Одеський національний технологічний університет

Факультет
Кафедра
Ступінь вищої освіти
Спеціальність
Освітня програма

Менеджменту, маркетингу і логістики
Менеджменту і логістики
Перший (бакалаврський)
073 – Менеджмент
Менеджмент

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри МіЛ

_____ (підпис)

“ ___ ” _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу бакалавра здобувачки вищої освіти
Бушміч Олександрі**

1. Тема роботи: «Удосконалення стійкості розвитку підприємств в умовах економічної нестабільності» затвердженою наказом по університету від 03.10 .2022 р. № 689-03.

2. Термін здачі студентом закінченої роботи 01.06.2023 р.

3. Вихідні дані роботи: звіти діяльності підприємства, законодавчі акти, статистичні збірники, наукові публікації вчених менеджерів та економістів

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра. Вступ. Розділ 1 Науково-теоретичні основи економічної нестабільності 1.1 поняття невизначеності та ризику. 1.2. Методи управління економічними ризиками в умовах військового стану Висновки за розділом 1 Розділ 2 Сучасний стан підприємств хлібопекарської галузі в Україні 2.1. Тенденції розвитку підприємств хлібопекарської галузі 2.2. Загальна характеристика ТОВ «Одеський хлібозавод №4 та його внутрішнього середовища 2.3. Стратегічна діагностика середовища функціонування хлібопекарського підприємства Висновки за розділом 2 Розділ 3 Обґрунтування доцільності реалізації проєкту «Створення виробництва, вивід на ринок та продаж заморожених хлібобулочних виробів» 3.1. Сценарне планування етапів реалізації проєкту

3.2. Економічне обґрунтування доцільності проєкту. Висновки

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць 21, рисунків 14.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів проєкту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Нормоконтроль			

7. Дата видачі завдання 25.02.23 р.

Керівник _____

(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Проходження комплексної практики	25.02.23-14.03.23	виконано
2	Захист звіту з практики	15.03.23-17.03.23	виконано
3	Розробка теоретичного розділу	20.03.23-31.03.23	виконано
4	Розробка аналітичного розділу	01.04.23-14.04.23	виконано
5	Розробка проектного розділу	15.04-02.05.23	виконано
6	Розробка інших складових кваліфікаційної роботи	03.05.23-07.05.23	виконано
7	Розгляд науковим керівником чорнового варіанту кваліфікаційної роботи	08.05.23-11.05.23	виконано
8	Доопрацювання роботи з урахуванням пропозицій наукового керівника та підготовка її у чистовому варіанті	12.05.23-16.05.23	виконано
9	Розгляд науковим керівником чистового варіанту кваліфікаційної роботи та підготовка до малого захисту	17.05.23-19.05.23	виконано
10	Нормоконтроль роботи	22.05.23-24.05.23	виконано
11	Перевірка роботи на плагіат	22.05.23-24.05.23	виконано
12	Малий захист та доробка роботи по результатах малого захисту	25.05.23-31.05.23	виконано
13	Передача роботи завідувачу кафедри для отримання дозволу на захист	01.06.23-04.06.23	виконано
14	Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи	05.06.23-10.06.23	виконано
15	Захист кваліфікаційної роботи	12.06.23-23.06.23	виконано

Здобувач _____

(підпис)

Керівник роботи _____

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми. Хлібопекарська галузь є основою продовольчої безпеки України. Це пов'язано з тим, що хліб є основним продуктом споживання всіх громадян, незалежно від географічного розташування, рівня доходів та соціально-демографічних відмінностей. Хліб та хлібобулочні вироби є предметом першої необхідності і входять до споживчого кошика при визначенні мінімального рівня життя населення. Одним з найбільш ефективних шляхів диверсифікації діяльності хлібопекарських підприємств є розвиток виробництва та реалізації заморожених хлібобулочних виробів. Тому виробництво, запуск та реалізація заморожених хлібобулочних виробів, що є предметом даного дослідження.

У першому розділі **«Науково-теоретичні основи економічної нестабільності»** визначено поняття невизначеності та ризику, досліджено методи управління економічними ризиками в умовах військового стану зроблено висновки за розділом 1.

У другому розділі **«Сучасний стан підприємств хлібопекарської галузі в Україні»** досліджено тенденції розвитку підприємств хлібопекарської галузі, надано загальну характеристику ТОВ «Одеський хлібозавод №4 та його внутрішнього середовища, здійснено стратегічну діагностику середовища функціонування хлібопекарського підприємства зроблено висновки за розділом 2.

У третьому розділі **«Пропозиції щодо забезпечення стійкого інноваційного розвитку ТОВ «Одеський хлібозавод №4»**, обґрунтовано доцільності реалізації проєкту «Створення виробництва, вивід на ринок та продаж заморожених хлібобулочних виробів», проведено економічне обґрунтування доцільності проєкту. Зроблено загальні висновки

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 64 сторінки, 24 таблиці, 18 рисунків. Перелік посилань нараховує 38 найменування.

Ключові слова: проєкт, хлібобулочні вироби, невизначеність, ризик,

фінансові джерела.

SUMMARY

Actuality of theme. The bakery industry is the basis of Ukraine's food security. This is due to the fact that bread is the main product of consumption of all citizens, regardless of geographical location, income level and socio-demographic differences. Bread and bakery products are a basic necessity and are included in the consumer basket when determining the minimum standard of living of the population. One of the most effective ways to diversify the activity of bakery enterprises is the development of production and sale of frozen bakery products. Therefore, the production, launch and sale of frozen bakery products, which is the subject of this study.

In the first chapter "Scientific-theoretical foundations of economic instability" the concepts of uncertainty and risk are defined, the methods of economic risk management in the conditions of martial law are investigated and conclusions are drawn according to chapter 1.

In the second chapter "The current state of enterprises of the baking industry in Ukraine" the development trends of the enterprises of the baking industry were studied, the general characteristics of Odesa Bakery No. 4 LLC and its internal environment were provided, a strategic diagnosis of the environment of the functioning of the bakery enterprise was carried out, and conclusions were drawn according to chapter 2.

In the third section, "Proposals for ensuring sustainable innovative development of Odesa Bakery No. 4 LLC", the feasibility of implementing the project "Establishment of production, market introduction and sale of frozen bakery products" is justified, scenario planning of the stages of project implementation is carried out, economic justification of the project's feasibility is carried out. General conclusions are made

The bachelor's thesis contains 64 pages, 24 tables, and 18 figures. The list

of links includes 38 names.

Key words: project, bakery products, uncertainty, risk, financial sources.

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	10
1.1 Поняття невизначеності та ризику	
1.2. Методи управління економічними ризиками в умовах військового стану	19
Висновки за розділом 1	25
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	26
2.1. Тенденції розвитку підприємств хлібопекарської галузі	
2.2. Загальна характеристика ТОВ «Одеський хлібозавод №4 та його внутрішнього середовища	34
2.3. Стратегічна діагностика середовища функціонування хлібопекарського підприємства	40
Висновки за розділом 2	45
РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТОВ «ОДЕСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД №4»	46
3.1. Алгоритм реалізації проєкту	46
3.2. Економічне обґрунтування доцільності проєкту	49
Висновки до розділу 3	57
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

ВИСНОВКИ

Аналіз тенденцій виробництва та реалізації хлібобулочних виробів в Україні показує, що виробнича потужність ринку хлібобулочних виробів в останні роки неухильно скорочується. Причин цього явища декілька. По-перше, зменшення чисельності населення; по-друге, існування тіньових сегментів ринку; по-третє, власне випікання хліба; по-четверте, зростання цін на енергоносії та сировину.

Вибір вектору розвитку ТОВ "Одеський хлібозавод №4" базувався на наявних потужностях та потужностях, які потребують розвитку.

В рамках проекту планується виробництво та реалізація заморожених хлібобулочних виробів: крафтова випічка (39 % від загального обсягу виробництва; дрібноштучні хлібобулочні вироби (42 %) та хліб (11%). Витрати на запуск виробництва та реалізацію проекту складуть 1,8 млн. грн.

Доцільність проекту підтверджується ще й тим, що внутрішня норма прибутковості (17 % річних).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна статистика. Виробництво основних видів промислової продукції. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> .
2. 8 трендів, які визначають майбутнє хлібного ринку. URL: <https://mind.ua/publications/20208077-8-trendiv-yaki-viznachayut-majbutnehlbnogo-rinku>
3. Економічна статистика. Реалізація промислової продукції за видами. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Перспективи та особливості розвитку крафтового і спеціалізованого ритейлу в Україні. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/masstabuvanna/perspektivi>
5. Економічна статистика. Економічна діяльність. Діяльність підприємств. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Офіційний сайт компанії Куліничі: загальні відомості про компанію. URL: <http://www.kulinichi.com/ua/pro-kompaniyu/>.
7. Офіційний сайт компанії Київхліб: про компанію. URL: <https://kyivkhlb.ua/about/>.
8. Офіційний сайт компанії «Хлібні інвестиції»: наша продукція. URL: <https://hlibinvest.com.ua/produkcija/>.
9. Про компанію ПрАТ «Концерн Хлібпром». URL: <https://hlibprom.com.ua>
10. Про компанію HDGroup: Agrifood & Service Company. URL: <https://hdgroup.ua/#second-section>.
11. Про торгову марку «Формула смаку». URL: <http://www.formulasmaku.com/pro-torhovu-marku>
12. Сичевський М.П. Тенденції та перспективи розвитку хлібопекарського виробництва в європейських країнах. Економіка АПК. 2020. № 7 С. 54 -67.

13.Економічна статистика. Обсяги реалізованої продукції за видами діяльності у 2020 р. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> .

14.Експортна стратегія України: дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі України на 2017-2021 роки. URL: http://ekonomika.kradmin.gov.ua/files/exs_ua.pdf.

15.Огляд ринку хлібобулочних і борошняних кондитерських виробів в Україні. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/obzor-rynkahlebobulochnyh-i-muchnyh-konditerskih-izdelij-v-ukraine>.

16. Постанова КМУ від 11.10.2016 № 780 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/780-2016-%D0%BF#Text>

17.Демографічна та соціальна статистика. Населення та міграція. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>.

18.Середньорічне зростання світового ринку ХБВ у найближчі 5 років може скласти близько 2,3% – HD-group. URL: <https://www.apkinform.com/>.

19.Аналіз ринку заморожених хлібобулочних і кондитерських напівфабрикатів. 2017 рік. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/>.

20.Аналіз ринку заморожених хлібобулочних і кондитерських напівфабрикатів. 2019 рік. URL: <https://pro-consulting.ua>.

21.Огляд ринку заморожених хлібобулочних і кондитерських напівфабрикатів України. 2020 рік. URL: <https://pro-consulting.ua>.

22.Огляд ринку заморожених готових напівфабрикатів: Тенденції на ринку. URL: <https://koloro.ua>.

23.Басюркіна Н. Й., Інноваційні технології управління хлібопекарськими підприємствами України. Економічні інновації. Том 20, Вип. 3 (68). URL:<https://journals.indexcopernicus.com>

24. Кондіус І.С. Тенденції розвитку хлібопекарської галузі в Україні. URL:<https://lib.lntu.edu.ua/pdf>

25. Маржинальність продуктів можна підвищити за рахунок надання їм нових властивостей – Борис Шестопапов (АПК-Інформ: ІТОГИ №11 (89)).
URL: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/itogi/26010/articles/1523975>

26. Ілляшенко С.М., Маркетингова товарна політика: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 234 с.

27. Майкл Портер. Конкурентна перевага. Як досягати стабільно високих результатів. В-во «Наш формат», 2019. 624 с.

28. Стратегії сегментації ринку. URL: <https://uk.education-wiki.com>.

29. Україна 2022. Як не втратити свій шанс стати сильною державою. 22.04.2022 від UIFuture. URL: <https://uifuture.org>

30. М. З. Згуровський. Сценарний аналіз як системна методологія передбачення. Системні дослідження та інформаційні технології, 2002, 1. С. 7 – 38. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua>

31. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». URL: <https://5-7-9.gov.ua/>

32. Обґрунтування доцільності проєкту та оцінка його ефективності. URL: <http://www.bookz.com.ua/4/2.htm>.

33. Мамотенко Д.Ю. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів. URL: <http://vlp.com.ua/node/744>.

34. Методи управління персоналом підприємства. URL: <https://vuzlit.com>

35. Добровільне медичне страхування. URL: <https://providna.ua>

36. PEST-аналіз. URL: <https://uk.wikipedia.org>

37. Сливоцький А. Міграція капіталу: Як у замислах на кілька років випередити своїх конкурентів. Київ: Унів. вид-во «Пульсари», 2001. 296 с.

38. Чухрай Н.І. Бізнес-модель як джерело інноваційного зростання. Управлінські інновації. 2012. Вип. 1. С. 21-33.